

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 3648/18

לפני: כבוד השופט מ' מזוז
כבוד השופט ג' קרא
כבוד השופט י' אלרון

העותר: פלוני

נגד

המשיבים: 1. בית הדין הרבני האזורי בתל-אביב
2. בית הדין הרבני הגדול בירושלים
3. פלונית

עתירה למתן צו על תנאי

בשם העותר: עו"ד אברהם אטיאס

פסק-דין

השופט מ' מזוז:

1. עתירה למתן צו על תנאי לביטול צו עיכוב יציאה מהארץ שהוצא נגד העותר.
2. ביום 4.12.2017 הוציא בית הדין הרבני האזורי בתל אביב-יפו (להלן: בית הדין הרבני) צו עיכוב יציאה מהארץ במעמד צד אחד נגד העותר, אזרח ותושב ארצות הברית, וזאת לבקשת המשיבה 3, היא אשתו של העותר. בתחילה ניתן הצו לבירור תביעות הגירושין והמזונות שהגישה האישה והעברת הטיפול בעניין לאגף העגונות, אך ביום 10.12.2017 הורה בית הדין הרבני על הארכת תוקפו של הצו למשך שנה. ביום 13.12.2017 הגיש העותר לבית הדין הרבני בקשה לביטול הצו בטענה כי זה ניתן בחוסר סמכות. ביום 20.12.2017 קבע בית הדין הרבני מועד לדיון בבקשה. בו ביום הגיש העותר בקשת רשות ערעור לבית הדין הרבני הגדול נגד החלטות בית הדין הרבני בנוגע לביטול צו עיכוב היציאה, ויום למחרת הגיש לבית משפט זה עתירה נגד בית

הדין הרבני ובית הדין הרבני הגדול (להלן: העתירה הראשונה). ביום 24.12.2017 נדחתה על הסף העתירה הראשונה מחמת אי מיצוי הליכים (בג"ץ 9964/17).

מאז התקיימו מספר דיונים נוספים בבית הדין הרבני בבקשת העותר לביטול צו עיכוב היציאה מן הארץ, במהלכם נשמעו טענותיו של בא כוח העותר אך לא התקבלה החלטה אופרטיבית בעניין. בכלל זאת, ניתנה ביום 16.1.2018 החלטה לפיה הכרעה בבקשה לביטול הצו תינתן לאחר הגשת סיכומים בכתב לעניין סמכותו של בית הדין לדון בעניינם של הצדדים. לאור זאת הגיש העותר עתירה נוספת לבית משפט זה (להלן: העתירה השנייה), אשר נדחתה אף היא בשל אי מיצוי הליכים, ביום 18.1.2018 (בג"ץ 524/18).

ביום 24.1.2018 ניתנה החלטת בית הדין הרבני הגדול בבקשה לרשות ערעור שהגיש העותר, לפיה לאור ההתפתחויות בתיק, "בית הדין הנוכחי לא רואה צורך לקיים דיון בערעור בטרם מוצו ההליכים בפני בית הדין האזורי". בהמשך לכך, הורה בית הדין הרבני הגדול על הקפאת תיק הערעור למשך 60 ימים ממועד החלטתו.

לאחר הגשת הסיכומים כמו גם השלמת טיעונים בכתב בשאלת סמכותו של בית הדין לדון בעניינם של הצדדים, מצא בית הדין הרבני בהחלטה מיום 20.2.2018 "לקיים דיון קצר לשם השלמת בירור של מספר עניינים עובדתיים". דיון כאמור נערך ביום 27.2.2018, אך כפי שעולה מפרוטוקול הדיון בירור עובדתי לא התאפשר: "בתחילת הדיון תקף ב"כ המבקש [העותר], עו"ד א' אטיאס, את בית הדין בצורה בלתי מקובלת ו'לא נתקררה דעתו' עד שהוסיף גם איומים מפורשים ומרומזים". כן נרשם, כי משביקש בית הדין לחקור את העותר, מנע זאת בא כוחו: "תחילה העלה טענה כי הדבר מיותר ובלתי נדרש. משדחה בית הדין טענה זאת וקבע שבירור עובדתי נחוץ ומתחייב, 'שלף' עו"ד אטיאס דרישה חדשה בדמות התנית חקירת מרשו בהקלטת הדיון". בית הדין הרבני ציין כי סיכולו של הדיון על ידי בא כוח העותר גורם לבזבוז זמן שיפוטי יקר וגם יעכב את מתן ההחלטה בעניינו של העותר, אולם לאחר התלבטות הורה כי יתקיים דיון נוסף, ביום 19.3.2018, במסגרתו תתאפשר הקלטת הדיון על ידי חברת הקלטות חיצונית. אז הגיש העותר לבית הדין הרבני בקשה נוספת למתן החלטה בבקשה לביטול הצו, אשר נדחתה ביום 7.3.2018 תוך שנקבע כי החלטת בית הדין מיום 27.2.2018 "מדברת בעד עצמה ואינה צריכה כל הבהרה נוספת".

בעקבות ההחלטה האמורה הגיש העותר בקשה לבית הדין הרבני הגדול להורות לבית הדין האזורי לזרז את קבלת ההכרעה בבקשתו לביטול צו עיכוב היציאה מן הארץ. ביום 14.3.2018 דחה בית הדין הרבני הגדול את הבקשה, בקבעו כי נוכח הדיון הקבוע בבית הדין הרבני ליום 19.3.2018 הבקשה מתייתרת. כן נקבע, כי "בית הדין מקפיא את תיק הערעור למשך 30 יום ממועד ההחלטה הנוכחית".

דא עקא, גם בדיון שנערך ביום 19.3.2018 לא התאפשרה חקירתו של העותר. ראשית, חרף בקשתו מיום 27.2.2018, לא מצא העותר לממש את היתר בית הדין להקלטת הדיון והתייצב ללא נציג של חברת הקלטות. בנוסף, העותר התייצב ללא בן דודו אשר שימש עד אותה עת כמתורגמן עבורו (נוכח העובדה כי העותר טען שהוא אינו מבין עברית בעוד בא כוחו טען כי העותר אינו מבין אנגלית). לתמיהת בית הדין, השיב בא כוח העותר כי לא ניתנה החלטה שיפוטית שציוותה על התייצבות בן הדוד. בהחלטה מיום 29.3.2018 ציין בית הדין כי הוא עומד על חקירתו של העותר ולא יאפשר להתחמק ממנה ב"תרגילים" שונים וכי אין ממש בטענתו לפיה בית הדין נעדר סמכות לחקרו בעניינים שבעובדה טרם שתוכרע סוגית הסמכות העניינית. בהמשך לכך, קבע בית הדין הרבני כי דיון נוסף לצורך חקירתו של העותר ייערך ביום 13.4.2018. ואולם, גם בדיון זה סרב העותר לשתף פעולה ולהשיב לשאלות שנשאל, כפי שעולה מפרוטוקול הדיון – "לצערנו לא הצלחנו לחקור את המבקש [העותר] ... התנהלותו התמוהה והלא מקובלת של המבקש בדיון היום הינה חוליה נוספת בשרשרת ניסיונות מתמשכים לסכל את החקירה". באופן דומה, בתום דיון שנערך בבית הדין הרבני ביום 3.5.2018, ציין בית הדין כי העותר המשיך למסור "תשובות מפותלות ומתחמקות".

3. עתה מונחת לפנינו עתירה, בה נטען כי "כל פניותיו של העותר לבית הדין האזורי והגדול – העלו חרס. בקשותיו של העותר נדחו ב"לך ושוב". במסגרת העתירה, חוזר וטוען העותר באריכות נגד סמכותו של בית הדין הרבני לדון בעניינם של בני הזוג, לפי חוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין), התשי"ג-1953. בנוסף, שב העותר וטוען כי בית הדין הרבני חרג ממסגרת הזמנים הקבועה לדיון והכרעה בהתנגדות לצו עיכוב יציאה מן הארץ שניתן במעמד צד אחד, בהתאם לתקנות הדיון בבתי-הדין הרבניים, התשנ"ג.

4. דין העתירה להידחות על הסף.

כידוע, בית משפט זה בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק לא יידרש, ככלל, לעתירה, שעה שעומד בפני העותר סעד חלופי ראוי (בג"ץ 5589/16 פלוני נ' פלונית (2.8.2016); בג"ץ 5501/16 פלוני נ' בית הדין הרבני הגדול (14.5.2015); בג"ץ 5537/16 פלוני נ' בית הדין הרבני הגדול (18.7.2016)). בענייננו, הקדים העותר ופנה לבית משפט זה (בפעם השלישית) בטרם מיצה את ההליכים המשפטיים בבתי הדין הרבניים. יתרה מכך, כפי שעולה מפרוטוקולי הדיונים כמו גם מהחלטות בית הדין הרבני, במשך חודשים ארוכים סיכל העותר את האפשרות ליתן החלטה בשאלת סמכותו של בית הדין לדון בעניינו, בדרכים שונות ומשונות. בכתב העתירה נמנע העותר מלפרט את העובדות לענין זה, ולא ציין כי סירובו המתמשך לשתף פעולה הוא שמונע את בירור טענתו להיעדרה של סמכות. התנהלות זו של העותר הינה התנהלות פסולה אשר מכתימה את עתירתו גם באי ניקיון כפיים, המצדיק כשלעצמו את דחיית עתירתו על הסף (בג"ץ 5185/13 פלוני נ' בית הדין הרבני הגדול בירושלים (28.2.2017); בג"ץ 2917/10 פלונית נ' בית הדין הרבני הגדול בירושלים (17.6.2010); בג"ץ 10627/07 פלוני נ' בית הדין הרבני הגדול בירושלים (17.6.2010)).

5. העתירה נדחית אפוא. העותר יישא בהוצאות לטובת אוצר המדינה בסך 3,000 ₪.

ניתן היום, כ"ח באייר התשע"ח (13.5.2018).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט